

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref. 15/5418

Steinkjer 8. februar 2016

Høringsuttalelse fra Skognæringa Kyst SA - NOU 2015:15 Sett pris på miljøet

Det vises til høringsbrev av 09.12.2016.

Grønn skattekommissjons forslag gir innenlandske klimakutt på 1-2 mill. tonn CO₂-ekvivalenter. Forslagene, hvorav mange begrunnes med globalt tap av biologisk mangfold, gir ingen naturvitenskapelig påvisbare effekter på biologisk mangfold i Norge. Forslagene vil imidlertid påføre skattebetalerne «grønn skatt» på 25-30 mrd. kroner. Som klimatiltak utgjør dette en formidabel kostnad på 12 500 – 30 000 kr. pr. tonn CO₂-ekvivalenter. Skogplanting binder CO₂ sammenligningsvis til mindre enn kr. 50,- pr. tonn CO₂. Kommisjonen foreslår videre en tilsvarende skattelette, hvilket innebærer at det er de transportavhengige borgerne, landbruk og industri som må betale for endringene, dvs. i hovedsak en overføring av skattebyrde til landdistrikter.

Videre foreslår kommisjonen at det innføres en sjablonmessige naturavgift på arealendringer beregnet etter kriteriene i det matematiske måleverktøyet INON som regjeringen nettopp avskaffet, bl.a. på grunn av miljøforvaltningens misbruk av systemet. Hvilke summer naturavgiften vil generere har ikke utvalget vurdert, men resultatet blir uansett en ytterligere reduksjon av innenlandsk skogproduksjon, større behov for kvotekjøp og en skattebyrdeoverføring til landdistrikter.

Skognæringa Kyst anbefaler på det sterkeste at utredningen avvises i sin helhet.

Innledning

Et grunnleggende krav til et skattesystem er at det oppfattes rettferdig og et «grønt» skattesystem må i tillegg være «miljøfaglig rettferdig». Dette innebærer at systemet må følge opp og i størst mulig grad være dekkende for gjeldende politikk. Dessuten må de miljøfaglige forslagene dokumenteres på en faglig relevant måte. Oversees disse forhold blir dette noe langt mer enn bare et skattesystem. Utvalgets forslag synes dessverre å ha ubalanse i så måte for flere sektorer. I det følgende kommenteres de viktigste ubalansene.

Klimautfordringene – Fotosyntesen skal ikke brukes i Norge

Klimautfordringene, som utvalget prioriterer som en meget stor utfordring, synes ensidig å handle om reduksjon av klimagassutslipp. Mulighetene for økt bindingen/lagring av CO₂ med fotosyntesen og landets vegetasjon behandles ikke i rapporten. At ikke fotosyntesen skal brukes uttrykkes imidlertid ikke klart, men sannsynliggjøres ytterligere av forslagene om å fjerne produksjonsstøtten til kjøttproduksjon og tilsvarende fjerning av tilskudd-/skatteordninger. Man ser merkelig nok også bort i fra den reduserte karbonbindingen

produksjonsstøtte/tilskudds-reduksjonen medfører, selv om det medfører at landet må kjøpe flere kvoter i utlandet.

Denne ensidig utslippsfokuserte tilnærming til klimautfordringene er ikke i tråd med hverken FN Klimapanelens klare faglige anbefalinger og heller ikke med politiske vedtak i Stortinget. Det er også helt forskjellige i fra det svært mange andre land velger å gjøre, slik det framkommer i de nasjonale innspillene, pr. 1. okt. 2015, til klimaforhandlingene i Paris. Her beskrives tvert imot ambisiøse planer om både å bruke bioenergi og å øke karbonbindingen f.eks. ved å plante mye mere skog eller å restaurere tidligere ødelagt skoger. Som eksempel har afrikanske land blitt enige om å tilplante/restaurere 100 mill. hektar innen 2030, kalt AFR 100 (Kilde: Green belt movement).

Hvis valget om å se bort ifra fotosyntesen i Norge skyldes utvalgets egen strategi for en norsk grønn utvikling eller at utvalget har slike politisk føringer, vil det være et valg/føring som storparten av det norske folk hverken kjenner til eller kan forstå. Både alvoret i klimautfordringene og det grønne skiftet med overgang til fornybarsamfunnet og bioøkonomien tilsier nettopp økt bærekraftig biomasseproduksjon. De fleste ville vel heller anta at oljelandet Norge, som tross klimautfordringene fortsatt ønsker å produsere olje og gass, ville ta i bruk alle klimaverktøyene man har og da spesielt karbonbindingsmulighetene i vår vegetasjon. Dette ønsket burde vel ytterligere forsterkes nå av den økende oppmerksomhet på Norges høye klimaambisjoner og påfallende dårlige gjennomføringsevne.

Utvalget synes heller ikke å ha sett på produksjonsmessige konsekvenser/sammenhenger av sine forslag. Man foreslår f.eks. å fjerne produksjonsstøtten til kjøttproduksjon, begrunnet med klimagassutslippene fra drøvtyggende husdyr, men anviser ikke hvordan produsentene selv kan kompensere for disse utslippene, ved f.eks. å øke skogplantingen i egne skoger e.l. Dermed gis ikke våre kjøttprodusenter annet valg enn å legge ned produksjonen. Dette forslaget vil derfor få meget stor negativ betydning for store deler av landet, men uten at de globale klimautfordringene bedres, fordi Norge nå isteden må importere tilsvarende mengde kjøtt og skaper en karbonlekkasje minst like stor som den man sparer. En annen viktig side ved dette forslaget er at det direkte bidrar til å redusere det biologiske mangfold i Norge. Økosystemet «Åpent landskap» er i sterk tilbakegang i Norge pga. redusert beiting.

Utvalgets samlede kuttforslag anslås til en årlig utslippsreduksjon på 1-2 mill. tonn CO₂-ekvivalenter (ekskl. redusert karbonbinding som følge av skogforslagene). Sett i forhold til en samlet skattekostnad på 25-30 mrd. kroner blir dette et ytterst kostbart klimatiltak. Som en liten sammenligning tillater vi oss å vise til fylkeskommunenenes Melding om kystskogbruket 2015 hvor det bl.a. ble foreslått tilplanting av inntil 5 mill. dekar gjengroingsmarker noe som fullt utbygget ville gitt en klimagassreduksjon på 8-10 mill. tonn CO₂ pr. år til en kostnad på under kr. 50,- pr. tonn (Klimakur 2020).

Tap av biologisk mangfold – Naturavgift på arealendring

Utvalget går åpenbart ut ifra at når det tapes biologisk mangfold globalt så tapes det også i Norge. Årsaken til at det tapes biologisk mangfold globalt er som kjent i hovedsak global oppvarming. I Norge derimot fører global oppvarming til økt biologisk mangfold idet nye

sørlige arter kommer inn og lokale arter flytter nordover og/eller høyere til fjells. Utvalget tar dermed direkte faglig feil i sin tilnærming til dette temaet.

Spørsmålet kan så være om lokal omdisponering av areal til ulike utbyggingsformål truer biologisk mangfold, slik utvalget påpeker? Det er imidlertid lite sannsynlig idet alt areal som omdisponeres i Norge i dag gjennomgår en omfattende offentlig behandling etter Plan- og bygningsloven og/eller etter særlover. Skulle det finnes verneverdige arter innen et utbyggingsområde, vil det fanges opp, likeså andre hensyn, f.eks. rekreasjonshensyn. Dette utgangspunktet holder derfor heller ikke faglig.

Utvalget sier dessuten ingenting om hvilket biologisk mangfold som bør tas vare på i Norge. Det må vel bety at det ikke spiller noen rolle om dagens biologiske mangfold er resultat av f.eks. forrige århundres omfattende rovhogster eller gjengroingsarealer etter fattig-Norges intense bruk av all produktiv mark i Norge. Norsk natur er jo slik sett hverken urørt og statisk slik utvalget synes å gå ut ifra, så det ville vel vært naturlig å stille seg spørsmål om man har det biologiske mangfold man ønsker alle steder i landet. Er f.eks. landet tjent med å ha ca. 9 mill. dekar tidligere jordbruksarealer, dvs. høyproduktive marker, som i dag er i ulike stadier av gjengroing og hvor miljøverdier som fantes der allerede er ødelagt av gjengroingen? Hva slags biologisk mangfold skal man sikre med en naturavgift på slike arealer?

Endelig står det i rapporten at «for å begrense tap av biologisk mangfold anbefaler utvalget også at subsidier til bygging av skogsbilveier og hogst i bratt terreng avvikles». Utvalget synes med dette uten videre å gå ut ifra at skogbruk medfører tap av biologisk mangfold. Dette framstår dessverre også bare som en antagelse som utvalget ikke har belegg for. Nyere forskning fra NIBIO viser f.eks. at artsmangfoldet er like variert utenfor som innenfor verneområder i Norge. Dessuten drives norsk skogbruk i dag etter internasjonale sertifiseringssystemer og miljøverdier er registrert og hensyntas på alle eiendommer hvor det drives aktivt skogbruk.

En naturavgift må reflektere de samfunnsøkonomiske kostnadene ved tap av f.eks. biologisk mangfold og «tapt rekreasjonsverdi» mener utvalget, men da dette vil variere mye foreslås isteden et sjablon-basert system med grunnlag i det de kaller arealbruksindikatoren INON (inngrepsfrie naturområder i Norge). INON, som forøvrig regjeringen nylig har avskaffet som forvaltningsverktøy, er et importert amerikanske matematiske måleverktøy hvor arealene inndeles i soner etter sin luftlinjeavstand fra såkalte tyngre tekniske inngrep (veier, boliger m.v.) hvorav den innerste sonen kalles villmarksonen og ligger 5 km fra slike inngrep. Definisjonene i systemet inneholder ingenting om miljøverdier eller biologisk mangfold. Hvorvidt det er naturlig å vise til et slikt system når utvalget selv bare kan peke på omdisponeringer av arealer som mulige biologisk mangfoldstap, kan man vel stille spørsmål om. Disse omdisponeringene befinner seg først og fremst nær tettsteder og eksisterende tyngre tekniske inngrep og vil derfor ikke fanges opp av et slikt system. Den eneste arealomdisponeringen dette systemet kan se ut til å fange opp er skogsveibygging i de skogområdene som skogbruket har planlagt å bygge ut infrastrukturen i de kommende 30-40 årene, dvs. de områdene som skal forsyne skogindustrien med råstoff denne perioden. Forslaget kan derfor dessverre minne mye om en omkamp, uten faglig grunnlag, på regjeringens avskaffing av INON. Dette vil i tilfelle slå ekstra negativt ut i

kystskogbruksfylkene, fordi skogsveiinfrastrukturen foreløpig er dårligere utbygget her enn i resten av landet. Det vil også redusere karbonbindingen i skog og øke behovet for kjøp av kvoter. Konsekvensen har imidlertid ikke kommisjonen vurdert.

Å utrede en naturavgift videre har på denne bakgrunn ingen hensikt da norsk biologisk mangfold ikke trues av de beskrevne aktivitetene. Det må dessverre også tilføyes at å blande «tapt rekreasjonsverdi» inn i dette må nesten kalles en tilsnikelse da det ikke har noe hverken med klimautfordringene, tap av biologisk mangfold eller det grønne skiftet å gjøre og bør således heller ikke inn i et grønt skattesifte. Da står det igjen å innføre en naturavgift på inngrep i myr. Det kan det i det minste argumenteres klimamessig for, men heller ikke det vil være problemfritt fordi det fort vil kunne bli en særskatt for landbrukere som er avhengig av myrjord.

Generelle spørsmålsstillinger/kommentarer

Utvalget foreslår tilslutt at «grønn skatt» skal brukes til å redusere det generelle skattenivået for personer og selskaper. I og med at utvalget mener at prisingen av det de mener er miljøskadelig aktivitet skal reflektere de samfunnsøkonomiske kostnadene med tiltakene kunne man vel forventet at i det minste noe av grønn skatt ble brukt til å dekke påviste miljøskader/samfunnsøkonomiske kostnader. Når utvalget isteden foreslår at hele grønnskatten skal brukes til skattelette må vel det bety at utvalget strengt tatt ikke regner med å kunne påvise noen miljøskader/samfunnsøkonomiske kostnader. Hvilke utfordringer skal en grønn skatteveksling da løse?

Det er dessuten noe foruroligende i hele saken at tross minimale miljøeffekter vil utvalgets forslag medføre betydelig omfordeling av skattebyrdene i landet. Den delen av befolkningen som er avhengig av transport/frakt, industrien og landbruket, dvs. i stor grad distriktsbefolkningen, vil oppleve betydelige skatteskjerpelser samtidig som den relativt største delen av skattelettene vil gå til landets innbyggere som bor i byer/tettsteder. Det virker sentraliserende og er muligens tilsiktet, men forhåpentligvis neppe politisk akseptabelt.

Med hilsen
Styret i Skognæringa Kyst SA

Knut Dreier
Nestleder
Moelven Van Severen

Jan Ivar Rødland
Styreleder
Vestskog SA

Torbjørn Frivik
T. Frivik Taubanedrift AS

Anders Børstad
Norskog/Værdalsbruket

Per Kosberg
MM Karton FollaCell

Inger Grethe Hansen
Allskog

Geir Kvammen
Troms Skogselskap

Kjersti Kinderås
Daglig leder